

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

53. szám.

Debrecen, 1927 december 31.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVESZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő

Mérleg.

Az esztendő végével a rendes ember számot vet magával az anyagi helyzetét illetően: nem lépte-e túl a megengedett határokat, javult-e, romlott-e a helyzete az év folyamán. Sőt számot vet magával a tekintetben is, vajjon a lehangoló év szolgáltat-e jobbulá-ára s ment-e előbb az ismeretben és a szeretetben.

Eféle mérleget jó volna felállítani az egyházunk számára is, okulásul a jövőre. Mert attól tartok, hogy a mi mérlegünk minden esztendőben veszteséggel zárul és addig-addig haladunk a hibás gazdálkodás útján, hogy végre is oda lesz a tökének legnagyobb része.

Csak egy pár szám alapot futok végig, amelyekről szinte kiáltoz a veszteség nyilvánvalósága.

Íme, az államhoz való viszony lapja, amelyen a vallásfelekezetekhez való viszony tetelei is elvannak könyvelve. Nem kell túlságos éleslátás ahhoz, hogy ebben a vonatkozásban nagy hátramaradásunkat észrevegyük. Mit akartok még? — hangzik felénk a kérdés; hiszen ebben a római katolikus többségű magyar államban az államfő, a miniszterelnök és a legmagasabb bíróság elnöke református. Igaz ugyan, hogy ennek a helyzetnek egyéb oldalán is káros következményeket vontak le. Mert ha az a férfi, aki Magyarországot a sírjából kiemelni erős és bátor volt, véletlenül római katolikus vallású volna, bizonyára nem zárták volna ki a főkegyúri jog gyakorolhatóságából s ma nem a pápa adna jog szerint primást Magyarországnak. De azért erre folyvást hivatkozás történik és legközelebb egy nagyon jelentős és nagy hatalmat biztosító állás betöltésénél is olvastuk, hogy a legkomolyabb jelöltek ellen az a kifogás, hogy mind a hárman reformátusok, s valóban az állást betöltötték egy olyan érdemes egyénnel, akire ennél az állásnál senki sem gondolt, de aki római katolikus. Egyébként is észlelni lehet, hogy minden pozíció elfoglalásánál számon veszik a vallást. A múltkoriban hallottam panaszt amiatt, hogy egyik vármegyében bár a lakosság egyenlően oszlik meg római katolikusok és protestánsok közt, mégis a felsőházba onnan válaszott három tag

közül csak egy római katolikus. Azt jegyeztem meg erre, hogy az én vármegyém a maga megcsontított állapotában túlnyomó többséggel református, még sem jut eszébe senkinek amiatt panaszkodni, hogy az onnan választott két kitűnő tag egyaránt római katolikus. Képviselőválasztásoknál arra, hogy a római katolikus többségű kerületben ilyen vallású jelöltet állítsanak, súlyt kell helyezni, ellenben a mi szintén református kerületeinkben rendre kell más vallású képviselőt választani. Nagy csudaképen emlegették, hogy egyik nagyon kiváló és érdemes református atyánkfia római katolikus többségű városban felvihette a polgármester-helyettesi tisztségig, — ellenben Debrecenben folyvást halljuk hanytorgatni, hogy a római katolikus elem a városi tisztségekben nincs megfelelően elhelyezve, — holott itt vallási akadály nincs, azt legjobban mutatja, hogy itt is nemrégiben római katolikus polgármesterhelyettes volt. Szóval: a társadalmi szervezet minden ágában látjuk a vallási kérdések előtérbe állítását és halljuk a visszautasítást, hogy letelt a reformátusok kora, most már csak hátrbb egy kicsit azoknak, akik nem római katolikusok. Ezt mi akkor is hibának és igaz-ágtalanságnak látnánk, ha megfordítva volna. Mi a vallási türelem és a felekezetek közötti békeség emberei vagyunk s azért kell szomorkodnunk az ilyen mérleg láttán.

Hát a magunk portáján hogy állunk? Hogyan van a számadánk a hozzánk tartozókkal?

Azt látom, hogy a hitelet fejlesztése terén a legtöbb helyen, vagy talán mindenütt igyekeznek valamit tenni. Bizonyára ez volna a legfontosabb. Azonban, ami jó itt történik, elrontja az erkölcsi élet hanyatlásának az előhaladása. Ebben bizonyára a legfőbb tényező a papválasztás sok bűne. Attól a paptól, akit förtelmes korteskedés és utálatos demagógia segítségével választottak meg, nem lehet semmi jót sem várni, még ha ő maga nem vásárolt is szavazatokat, vagy nem tett megalázó ígéreteket. Az olyan pap, akinek papsága bűnben fogantatott, nem lehet a tiszta erkölcs öre. Itt hasztalan mindenféle demokráciára és gyülekezeti jogokra, mire hivatkozás. Nem elveken akarok vitatkozni, hanem azt akarom, hogy éljen és viruljon az egyházam. Így pedig, míg lehetnek olyan

papválasztások, amilyenek élénk kerülnek, nincs boldogulás lehetősége.

Addig, míg így vagyunk, meddő dolog a gyülekezeti fegyelemtől szólni is. Hogy lehessen kemény szigorúsággal fordulni az ellen az egyszerű ember ellen, aki a bűnt a papjától tanulja? En nem felek attól, hogy a gyülekezeti fegyelem szigorú kezelése révén elveszítjük egyháztagjaink egy részét. Úgy sem ér semmit az olyan egyháztag, akit adófizetésnél egyéb nem köt hozzánk. De nem tudnék mellé állani a fegyelem szigorúságának mindaddig, míg a papok tisztasága nincs tökéletesen biztosítva.

Mivel pedig imé ezek szerint a papság egy részének — hangsúlyozom, hogy jelentékenyen kisebb részének — az ügyéről van szó, a papság, amely pedig túnyomó részében tisztá és tiszteletre méltó, nem alkalmas a tisztító munka végzésére, hiszen a különben nagyon csekély számú hitványról az árnyék sajnosan a sokaságra esik. A tisztítás munkáját tehát a világi elemnek kellene a kezébe venni, úgy, ahogy a papai szkizma megszüntetése a püspökök erőteljes állásfoglalásával vált lehetővé. De hát hogyan állunk a világiakkal?

Én azt hiszem, még itt a legsötétebb a kép és talán ezen a lapon láthatjuk a veszteséget a legfenyegetőbbnek. Hiszen kétségkívül van néhány emberünk, aki örömmel és odaadással dolgozik egyházunk részére. Ezeket alaposan fel is használjuk s egynek-egynek, gyakran az ügy rovására, túlágos sok feladatot is juttatunk. Am egyebkent a buzgólkodás az egyházi élet iránt nagyon megcsappant. Az ugyan ritkán történik meg, hogy valaki valamely egyházi tisztséget, ha felkínálják, visszautasítson, de a vele járó terheket gyakran épen nem, vagy csak részben vállalja. Sőt nemcsak a buzgólkodás, hanem az érdeklődés is megcsappant. Régen a legfenyegetőbb nevek viselői s a legelőkelőbb világi pozíciók betöltői ambicionáltak, hogy egyházunkban tisztséget viselhessenek, ma ellenben ezek utódai sokszor csak kifejezett unszólásra vállalkoznak a szívessegre, hogy nevüket adják. Ma a legtöbb esetben úgy kerül valaki a világiak közül valamely egyházi tisztségbe, hogy a papság helyi feje kiszemeli s a presbiteriumok a kiadott irányítás alapján ráadják a voksot; még jó, ha a választást ilyen módon kezében tartó papi fő elég objektív arra, hogy ha nem is éppen egyházi munkája, de legalább az egyház javára hasznosítható egyéb tulajdonságai, vagyona, előkelősége, befolyása, műveltsége alapján szemel ki jelöltet s nem szegődik eszközül valamely politikai karrier megindításának vagy megjavításának érdekében.

Folytathatnám a szemlét a főkönyv egyéb lapjai felett is. De ennyi elég, hogy a Szilveszterestünk vidámságát csökkentse. Magunkba mélyedve medítáljunk, mi módon javítsuk mérlegünket a jövő esztendőben.

Elveszti a biztos talajt a lába alól az egyház — és miért?

Miért hanyatlanak a protestáns felekezetek?

Irta: Rev. Charles Stelzle.

Angolból fordította: dr. Papp Géza

Folytatás.

Az a magyarázat sem fejt meg az egyháztagnak a legújabb években tapasztalt aránylagos kevesbedését, hogy az egyházakat nagy veszteség érte a bűnözők kizárása, elköltözés és elhalálozás folytán. Ez a folyamat némely nagy felekezetben állandóan megvan, de az évek folyása alatt kiegyenlítődik, úgyhogy az ebből az okból származó veszteségek nem járnak végzetes változásokkal.

Az a felfogás is, hogy az egyháztagsági díj magas volta tartja vissza az embereket az egyháztól, teljesen téves. 1926-ban 22.693,631 protestáns egyháztagnak összesen 490.691,833 dollárt adományozott, vagyis 21 dollár 62 centet fejeként, azaz átlag 6 centnél valamivel kevesebbet naponként. Ez természetesen magában foglalja az egyesek által építkezésekre és alapítványokra adományozott nagy összegeket is, így tényleg az egyház fenntartására adott személyenkénti napi adományok összege sokkal kevesebb az említett összegnél. Az egyház javára tett adományok nagyon különbözők évről évre. Az adományok kevesbednek, ha az egyházban vizsaly dúl, főként, ha ez theologiai és nagyobbak, ha jóakarát uralkodik az egész egyházban. Az adományok kevesbedésének nem a szegénység az oka, az adományok nagyobb voltát pedig nem az idézi elő, hogy az embereknek nagyobb a jövedelmük, hanem inkább az, hogy az egyháztagnak öntudatosan, rendszeresen és meghatározott célra adakoznak.

Mindazonáltal azt, hogy vajjon az egyház befolyása és ereje nő-e vagy fogy, nem egyedül a statisztikai adatok határozzák meg. Vannak ebben az országban olyan felekezetek, melyeknek aránylag kevés tagjuk van, mégis a befolyásuk sokkal nagyobb, mint más népesebb egyházaké. Az egyház működésének az eredményes volta attól függ, hogy vajjon helyes irányban halad-e? Mi a magatartása a rajta kívül álló társadalmi, gazdasági és vallási kérdésekben? Milyen befolyása van a tagjainak ezekre a problémákra? Azok, akik azonosítják magukat az egyházzal, milyen mértékben hisznek ennek a tanaiban és céljában? Az ezekre a kérdésekre adott feleletek bármely statisztikánál sokkal világosabban határozzák meg, hogy vajjon az egyház igazán fejlődik-e, vagy nem?

Annak, hogy az újabb években az egyház tért veszített, valószínűleg az egyik oka az, hogy magában különféle belső mozgalmaknak

RUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

és harcoknak engedett tért. Az az erő, melyet az egyház fejlődésére lehetett volna fordítani, a gépezet mozgásában használódott el. Aztán mindig nagy volt a hajlam az egyházban arra, hogy előre halleluját zengjen és azt mondja: „El van intézve“ akkor, amikor pedig még alig kezdett bele valamibe.

Az egyház azért nem tud fejlődni úgy, mint ahogy kellene, mert saját tagjai nem hisznek benne tényleg. Nem nagyon régen e cikk íróját felkérték, hogy előadást tartson hatvankilenc különböző városban, hatvankilenc egymásra következő napon, a hatalmas chautauquai kerületben, mely Dél-Kentuckytól Észak-Michigánig terjed. Az előadás címe „Az egyház és a külső ember“, minden városban ugyanaz volt. Intézkedés történt, hogy a különböző városok papjai a chautauquai sátorban jöjjenek össze a helyi teendők megbeszélése végett. Ezt a kérdést intéztem ott minden egyes lelkészhez: „Tegyük fel, hogy ön nem tagja az egyháznak, de ismeri az ön városa egyházainak a programját, mi van abban a programban, melyre ön lelkesedéssel azt mondhatná: „Ez nagyszerű, erről érdemes beszélni? Más szavakkal, mi az ön egyházában az, ami önt, mint külső embert is érdekelné?“ Egy esetben sem tudott egyetlen lelkész sem erre a kérdésre nyomban olyan feleletet adni, mely őt magát is kielégítette volna. Szomorú dolog az, hogy a legtöbben azok közül a férfiak és nők közül, akik ebben az országban fontos társadalmi, politikai és gazdasági ügyekben vannak érdekelve, sokkal jobban számot tudnak adni a bennük élő reménységről, mint az egyházak vezetői és tagjai.

Ha az egyház boldogulni akar, igényt kell tartani arra a jogára, hogy tekintélynek ismerjék el a nagy morális és etikai problémákban. Ez nem foglalja magában természetesen a csalatkozhatatlanságot, de ha az egyház nem tekintély a vallásban, akkor nem kérdezik meg, mint tekintélyt semmiféle ügyben sem. Az egyház kétségtelenül nem tekintély gazdaságban vagy a társadalomtudományban és tévedés azt képzelni, hogy az egyház azáltal nyerné meg és tudná magához kapcsolni az embereket, ha saját magát olyan fórummá tenné, melyben az ilyen kérdéseket meg lehetne tárgyalni. Sokkal jobban el tudják ezt végezni azok a férfiak és nők, akik specialisták ezen a téren. Ha meggondoljuk, hogy semmi sincs, ami jobban érdekelné az emberek nagy tömegét, mint a vallás és hogy az egyházak lelkészei és előljárói elismerten többet tudnak a vallásról, mint bárki más, legalább is rövidlátás ezektől a vezetőktől, hogy tőlük telhetően fel nem használják ezt a rájuk nézve kedvező alkalmat.

Gyakorlatilag ma minden nagy társadalmi és politikai probléma alapjában véve, erkölcsi és vallási és sohasem is lesz megoldva helyesen másként, mint erkölcsi alapon. Kereskedelmi, ipari, sőt politikai társaságok is folyton hangoz-

tatják, hogy az ő programjuk egészséges etikai és morális alapon áll. Versenyre kél egyik a másikkal annak a hangoztatásában, hogy ők komolyan alkalmazni akarják a vallás alapelveit, programjukban és munkájukban. És mégis működésük alapelvei felállításában közülök az egyháztól vezetés tekintetében senki sem vár semmit, jöllehet, elismert dolog, hogy az egyház a legnagyobb tekintély ilyen ügyekben. A dolog úgy áll ebben a tekintetben, hogy az egyház a leggyengébb a társadalomhoz való viszonyában, holott a valóságban a legerősebbnek és a legbefolyásosabbnak kellene lenni. Más szavakkal, az egyháznak, mint a vallás magyarázójának a tekintélyét kérdésessé teszik külső szervezetek, amelyek azt állítják magukról, hogy ők vallásos alapon munkálkodnak. Sőt egyes személyek is, akik elfogadják azokat az elveket, melyeket a vallás tanít, de nem azonosítják magukat azzal az intézménnyel, mely feltételezhetőleg a vallás fő letéteményese. De ha, mint éppen érintettük, az egyház lelkészei és vezetői nem lelkesednek az egyházért, hogyan lelkesedjenek akkor érte a rajta kívül állók?

(Folytatjuk.)

Irodalom

Dr. Fischer Árpád: Kiáltvány a zsidósághoz.

Dr. Schimert Gusztáv utószavával. Budapest, 1927. Ára 150 pengő. 8° 88 lap.

Ezt a nagyon szépen megírt kis könyvet a gondolkozó és bibliaismerő keresztyén olvasó vegyes érzelmekkel tanulmányozza végig. Egyfelől szívevel örvendezik egy nagyon nemes náhánaeli leleknek azon himnusz-szerűleg áradó megnyilatkozásán, amelyből a füzet legnagyobb része áll. Egy valóban „igaz izraelita“ tesz itt bizonyosságot latin nyelvű szavakban Jézusról, mint Megváltójáról és Szabadítójáról, mint a megígértett Messiásról és a zsidóknak ama Királyáról. „Hiszek Tebenned... Egy egész világ közönye, gúnyja, talán üldözése vár rám, de esordultig telt szívemnek legteljesebb szeretetével vetem magamat labaid elé... Hiszek Tebenned, ifjúságom vágya, férfikorom beeljesült valósága, aggkorom reménye, halálom legyőzője, öökkévalóságom bizonyossága.“ A szerzőnek ez a hatalmas erővel kifejezésre jutó hitbéli álláspontja, amelyet vonzó és érdekes fejtegetések egész sorával indokol s két krisztus-hívő zsidónak, a magyar Bíró Lajosnak és a német Buber Mártonnak írásaiból vett bő és szép idézetekkel is támogat, megérdemli, sőt megköveteli mindnyájunk örvendő figyelmet s annak a megállapítá árá készlet, hogy ez a könyvecske a zsidóság evangélizálásának és Krisztushoz fordulásának terén az egyik legjelentősebb eseménye napjainknak.

Másfelől azonban a keresztyén olvasóra meglehetősen idegenszerűen hat az az egész kiáltványon végighúzó alapfőfogás, amellyel a szerző a zsidó nép választott voltát Krisztus eljötté utáni hatályal

és napjainkra vonatkozólag is hangsúlyozza. Munkájában refrain-zerüleg esendül föl újra meg újra a prófetai ige: „*Júdi örökké megmarad és Jeruzsálem nemzetségről-nemzetségre*” — de nyoma sincs annak a fölismerésnek, hogy az Újszövetség fényében, a Messiásul és Megváltóul elfogadott Krisztus abszolút mértéke alatt ezek és a hasonló ószövetségi ígéretek nem értelmezhetők többé betűszerint, tehát kizárólag a zsidó népre vonatkozással, faji és földrajzi megszorítással. Az Újszövetség csak a lelki Izraelt és a mennyei Jeruzsálemet: azaz a választottaknak minden népből, nyelvből, ágazatból és nemzetségből való közösséget, a szenteknek egyességét tekinti örökkévalónak. Ott, ahol ennek a föl- és elismerése hiányzik, tehát a Krisztushoz egyébként legbensőségebben sóvárgó és legnagyobb meggyőződéssel ragaszkodó zsidó lélekben is, még nagyon komoly akadálya van annak, hogy a Krisztus teljes dicsősége felragyogjon. Ott még mindig fennforog annak a veszedelmének, hogy tulajdonképpen nem a zsidóság adja oda magát boldog tulajdonul Krisztusnak, hanem megfordítva: *Krisztus lesz mintegy a zsidó népnek és fájnak a kislajátítottjává* — legfőbb dicsékvési tárgyává és érvényesülő eszközevé annak a népi és faji öntudatnak, amelyik a zsidóságban egyébként is kivételt mértékkel megvan s nem egyszer túl is lépi az etikailag jogosult határokat. Ennek a fokozott öntudatnak a megnyilatkozása a dr. Fischer Árpád kiáltványának keresztyéni szempontból legzavaróbb mozzanata, amelyet az oklatan és lélektelen antiszemitizmus fegyverül is kihasználhat ellene s elhomályosíthatja vele az írónak legtisztább szándékait is.

A mi szerény nézetünk szerint a Krisztushoz vágyakozó s fele az utat járnival kezdő zsidóságnak egyébként is, de különösen hazánkban, választania kell kétféle magatartás között. Az egyik körülbelül az, ami végkövetkezményében a dr. Fischer Árpádé: a zsidóság mint nép és faj nemzeti Messiását ismeri föl a Nazáretiben s teljesen függetlenül a történelmi keresztyén egyházak életétől és theologiai gondolatvilágától, megalkotja a maga külön zsidókeresztyén gyülekezetét. Ezt a magatartást több szempont nagyon ajánlja — különösen a pedagógiai —, de viszont igen aggályossá teszi két körülmény. Az egyik az, hogy egy „zsidókeresztyén” Krisztus végképpen nem a *teljes* Krisztus: a zsidómessiási vonások túlzott kiemése veszedelmesen elhomályosíthatja a golgothai áldozat világjelentőségét s vissza-nacionalizálja azt, akiben pedig „sem zsidó, sem görög nincsen”. A másik aggályos körülmény pedig ennél a magatartásnál az, hogy belőle éppen a homlokegyenest ellenkezője következik annak a tételnek, a melyet legalábbis a magyar zsidóság — éppen napjaink antiszemita üzeneteivel szemben — oly erőteljesen szokott hangúlyozni mérvadó képviselői által: hogy t. i. a zsidóság ma már nem külön népfaj, nemzetiség, hanem csak vallásfelekezet. A Fischer-féle állásponton ennek, mondom, éppen az ellenkezője áll s ezért a zsidóság krisztianizálásának Fischer-féle conceptioja nem nagyon alkalmas arra,

hogy maga iránt a mai nemzeti társadalmakban — főként Magyarországon — túlságosan sok rokonszenvet ébresszen. Sőt féltő, hogy ennek az ellenkezőjét fogja ébreszteni.

Marad a másik magatartás: az, amelyik minden népi, nemzeti és faji szempont teljes kikapcsolásával és tisztán vallási motivációval igyekszik megnyerni Izráel gyermekeit nemcsak a zsidómessiás Nazáretinek, hanem a *teljes istenember és világmegváltó Jézus Krisztusnak*. Ez, ha nem csalódom, körülbelül a keresztyén s közelebbről az evangéliumi egyházak által követett útja a zsidók evangélizációjának. Az Ótestamentumhoz való szoros odakapcsolódásnak ezen az úton is föltétlenül helye van, de nem népi és faji, hanem *vallási*, általában *spirituális* alapon, annak felmutatásával, hogy az Ószövetség isteni kijelentése hogyan tetőződik az Újban s betűje hogyan válik benne Lélekké. Ez az előbbihez kepest hasonlíthatatlanul nehezebb út, mert csak lassú, egyénenkénti munkával lehet rajta eredményeket elérni s a fajiságukhoz mérvén ragaszkodó zsidók előtt végtelenül kevesebb megértésre és rokonszenvre számíthat, mint az előbbi; de éppen ezért is az igazabb és helyesebb út, amelyet nézetünk szerint már maga az Újszövetségi misszió is világosan kijelöl és szabályoz. Amellett — ez csak másodrendű, de szintén elég fontos szempont — magyar nemzeti érdekből is ez a kívánatosabb, mert a zsidó-ág lelkileg legértékesebb elemeinek asszimilálódását egyengíti s leghatékonyabb ellenszere a mind keresztyéni, mind nemzeti szempontból erősen kifogásolható cionista ábrándnak.

A Schimert Gusztáv dr. utószava kissé bőbeszédű, de nem egy pontjában tartalmaz figyelemre és megszívlelésre méltó észrevételeket *ri.*

Különfelek

Előfizetési felhívás

a Debreceni Protestáns Lap negyvennyolcadik évfolyamára.

A tiszántúli reformátusok régi lapját a negyvennyolcadik esztendőben is fenntartani kívánjuk. Magunk részéről fáradságot nem kímélünk és költséget sem sajnálunk, amennyire erőnk engedi. De természetesen azt a sok nehézséget, amellyel egy lap fenntartása a mai viszonyok közt jár, csak abban az esetben tudjuk friss energiával leküzdeni, ha látjuk közönségünk részéről a megértést és támogatást. Anyagiakban is, de nem kevésbé a munkánk segítségével. E tekintetben sok panaszra lehetne okunk, de reméljük, hogy a jövő évben lapunk barátai sűrűbben keresnek fel bennünket soraik alá.

A lap iránya, hangja marad a régi. A szerkesztőség is. Az előfizetési ár is.

Szíves jóakaratot kér

a Debreceni Protestáns Lap szerkesztősége és kiadója.

Boldog új évet kívánunk lapunk minden olvasójának.

Dr. B. Itazár Dezső püspök ezer pengőt adott a Templomegyesület segélyakciójára.

Lapunk számára minden pénz és ajánlott küldeményt a „Méliusz“ könyvesboltba kérünk küldeni.

Postatakarékpénztári csekkszámia 43,916.

Zsinati rendes képviselők lettek a tiszántúli egyházkerület részéről: *Lelkészek:* Török Imre esperes Kisújszállás, F. Varga Lajos esperes Nagyrábé, Harsányi Pál esperes Gyoma, Lévay Mihály Nagykereki, Szabó Istvan esperes Geszt, Sass Bela egyetemi tanár Debrecen, Dr. Révész Imre lelkész Debrecen, Kiss Ferenc egyetemi tanár Debrecen, Soltész Elemér Budapest, Láncezy József esperes Csaroda, Dr. Pokoly József egyetemi tanár Debrecen, Siposs József esperes Turistvádi, Porzsol István esperes Újfehértó, Tukaes Lajos esperes Nyírmeggyes, Bartha László esperes Tiszalök, Kovács Lajos esperes Kisvárdá, Görömbey Peter lelkész Nagykaló. *Világiak:* Szomjas Gusztáv Tiszalök, Dr. Pappszász József Nagykereki, Gulácsy István Gulács, Kulín Imre Debrecen, Komoróczy István Jármi, Gróf Degenfeld Pál Téglás, Vitéz Horthy István Gyömrőd, Dr. Magoss György polgármester Debrecen, Dr. Tóth Lajos Debrecen, Dr. Szarka Sándor Nyíregyháza, Dr. Péchy László Mátészalka, Dr. Szegedy Kálmán Békés, Dr. Sz. Kun Béla Debrecen, Márk Endre Debrecen, Karai Sándor Debrecen, Mikecz István vm. alispán Nyíregyháza, Medve Zoltan ny. főispán Kölese. *Főiskolai:* Dr. Erdős Károly lelkészkepzőintézeti igazgató Debrecen. *Középi-kolai:* Dr. Dóczy Imre középiskolai felügyelő Debrecen. *Népiskolai:* Mocsary László igaztanító Debrecen. Zsinati pótképviselők: *Lelkészek:* Szabó Lajos Nyírbáta, Veress Géza Nádudvar, Csomasz Dezső Mezőtúr, Tóth József Körösladány, Berey József Nagyecsed, Veress Bálint Hencida, Létay Menyhért Tiszafüred, Dr. Hajdú Gyula Berettyóújfalu, Kincses Istvan Mátészalka, Somogyi József Dombbrád, Percz István Komádi, Szabó János Kocsord, Gönczy Béla, Vészto, Szele György Debrecen, Kolozsváry Kiss László Debrecen, Koppányi Gyula Békéscsaba, Maklary Károly Kúnhegyes. *Világiak:* Dr. Csáky Lajos Hódmezővásárhely, Dr. Hadházy Zsigmond Debrecen, Tatár Balázs Sarkad, Dr. Vasáry István Debrecen, Dr. Végh Sándor Kúnhegyes, Dr. Boér Elek Budapest, Borsos Károly Mezőtúr, Dr. Fráter László Berettyóújfalu, Madarassy Istvan Nyírmeggyes, Mezössy Béla Újfehértó, Dr. Rácz Albert Törökszentmiklós, Újfalussy Lajos Pusztalák, Izsák Elemér Rozsály, Jármy Béla Laskod, Dr. Nánássy Andor Nagykálló, Dr. Széll Gyula Szeged, Roffi Borbély György Tiszaderzs. *Főiskolai:* Dr. Veress István Debrecen. *Középi-kolai:* S. Szabó József Debrecen. *Népiskolai:* Bodor Lajos Kisújszállás.

Karácsonyest Büdszentmihályon „Krisztus Urunknak áldott születésén“ csendült fel a nagyszámú gyülekezet ajkán; utána a lelkész, Ajtay

Jenő megnyitója jött. Urbán Béla tanító rendezésében három karácsonyi irredenta színjáték ringatta a lelkeket a szent este ábitatos hangulatába... és mintha a nagy magyar karácsony ajtója nyílt volna fel a lelkek előtt, amint Rothermere arcképénél felhangzott a „Hiszekegy“ boldogító vigasztaló dallama. Szavaltat; Kiss András kántor vezetésével gyermek énekkar következett. Utána a „Karácsony Est“ című darabot énekelte óriási tetszést kiváltó hatással egy alkalmi négyeskar, melyben Szalay Gyula tanár, Garbai Imre, Mathé Mihály, Urbán Béla tanítók szerepeltek. Ének, ima után jött a segélyezés. Kiosztatott 55 család és 26 árva gyermek közt 73 kalács, 10 kenyér, 159 tészta, 18 kg. szalonna, liszt, tarhonya cipő, ruha, sapka harisnya, kendő és 87 pengő pénz. „Megtaláltuk a Me-siast.“

Nagyhalászen 1927 dec. 24-én a református nőegylet lelekelően szép karácsonyfa ünnepélyt rendezett. A zsufolásig megtelt református templomban a gyülekezet éneke után Rácz Geza mondott megható imát. Ezt követte a vegyeskar éneke. Majd két iskolás gyermek szavalt. Ezután kezdetét vette a közadakozás útján összegyűlt szeretet-csomagok és ruhasegélyek kiosztása. 300 szeretet-csomag és 30 teli ruha osztatott ki az elemi iskola növendékei között. Az ünnepély erkölcsi értékét emeli az a tény, hogy az adakozásban a község lakói felekezeti különbség nélkül részt vettek. A maradandó emlékü ünnep előkészítése a nőegylet fáradhatatlan buzgóságú és meleg szívű elnökeinek, Rácz Gézáné úrnőnek érdeme.

Felvétel a debreceni egyetem Tisza István Internátusába. A debreceni egyetem Tisza István internátusába az 1927—28. tanév II-ik felében való felvételért szóló lecke-könyv (ill. az egyetemre először iratkozóknak az érettségi bizonyítvány) hiteles másolattal és a szülők vagyoni viszonyait feltűntető hatósági bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvények, a felügyelő-bizottsághoz címezve, 1928 január 22-ig nyújthatók be a debreceni egyetem quaestori hivatalánál. Lakás, fűtés, világítás, reggeli ellátásért havi 40 pengő fizetendő. Fel-díjas helyre felvételt nyertek 20 pengőt fizetnek. Ágyneműt és takarót az internátus mindenkinek ad. Az internátus II-ik feléve február hó 1-én kezdődik.

A budapesti theologiai akadémia tanári kara 1928 januárjában is rendez konferenciát.

A Kossuth uccai református leánykör szépen sikerült összejöveteit tartott december 28-án délután 5 órakor a DEMKE dísztermében. Baja Mihály lelkész szép imádsága után Magyar Bertalan segédlelkész tartott bibliamagyarozatot. Madar Zoltán segédlelkész szavaltata után megleszélések következtek az 1928. év munkájára vonatkozólag. Az ifjú leányegyesület igen szép eredménnyel működik, szép reménységgel tekintünk az egyesület jövőndő munkássága elé.

A Kálvinisták Temp'omegyesületének a szegények felszegélyezésére végzett karácsonyfa akciója igen szép eredménnyel végződött. A nagy munka

irányítását Kolozsváry Kiss László lelkész, a szegénysegélyező szakosztály vezetője végezte.

Református almanach jelenik meg a közeli napokban dr. Sebestyén Jenő szerkesztésében. Az Almanach kiváló tanulmányok egész sorát, a mult év történetét értékes szépirodalmi anyagot s országos református címtárt tartalmaz. Bolti ára 4:50 P. Ajándékul kapja mindenki, aki a Kálvinista Szemlére félévre 5 Pengővel előfizet s az Almanach portójára 50 fillért beküld. Megrendelések e közleményre való hivatkozással a Kálvinista Szemle kiadóhivatala, Budapest, VIII., Múzeum körút 10 II. em. 12. címre küldendők.

Csongrádon a hívek hordják a téglát a templomépítéshez. Csongrádon a külső területeken lakó nép részére templomot építenek; a begyűlt pénz azonban csak az anyag árát fedezi szűkösen. A téglá befuvarozására nincs fedezet! Hogy az építés meg ne akadjon, a város társadalmának minden rétege lelkesedéssel elhatározta, hogy hetenként három delután hordják a téglát a gyárból a templomhoz! A menetben, egy-egy téglával a kezükben, résztvesznek a hatóságok képviselői s a szegényebb emberek mellett a város leggazdagabb és legtekintélyesebb polgárai is! Ímé, a lélek mindeneket megcselkedhetik!

Az ifjúság védelméről szóló törvényjavaslat január 12-én lép életbe, amely a szesz italok kiszolgáltatását és a szórakozó helyek látogatását korlátozza. A törvény értelmében aki a 18. életévét nem töltötte be, annak részére nyilvános helyen szesz ital nem szabad kiszolgálni.

A pedagógiai- és tankönyvkiállítást rendező bizottság a veszprémi ref. elemi iskolát a kiállítás a beküldött értékes munkálataiért „dícsérő oklevéllel” tüntette ki.

A Hajdúnási Levente Egyesület szépen sikerült műkedvelő előadást rendezett. Az előadásnak úgy szereplőiről, mint a rendezőiről csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. Az elismerés elsősorban dr. Nagy Imre városi főjegyzőt illeti, aki fáradságot nem ismerő buzgósággal igyekezett az estély úgy erkölcsi, mint anyagi sikerének a megteremtésén. Az előadás betanításának és rendezésének szép munkájáért viszont az elismerés Zagyva Jakab tanítót illeti.

Az iparostanoncok templombajáráásáért felelősek a mesterek. Az ipartörvény elrendeli, hogy a mestereknek időt kell adni tanoncaiknak, hogy vasárnapon az istentiszteletra elmehessenek. Az iparosok a tanoncok templombajáráásáért éppen úgy felelősek, mint a tanonciszkola látogatásáért és ezért szükséges, hogy a tanonciartó mesterek szigorúan elenőrizzék tanoncaik ezen kötelezettségét.

Karácsonyfa ünnepély Felsőjózsán. Karácsony első napján d. u. 4 órakor a II. sz. iskolában a tanítónő és tanító kedves emlékü karácsonyfa ünnepélyt rendeztek. Hűsz. nagyobbára áruva iskolás gyermek részesült fehérnemű ajándékokban, míg kisebb-nagyobb ajándékot minden iskolás gyermek kapott. Szavalkok s gyermek énekkari számok tették emelkedettebbé az ünnepélyt.

Januárban megnyílik a főváros erdei iskolája. A főváros vezetősége már régebben szorgalmazta egy erdei iskola létesítését. A tanítás az erdei iskolában télen-nyáron a szabadban lesz egy köröskörül nyitott és csupán eső és hó ellen védett szín alatt. A gyermekek tanítóikkal együtt kora reggeltől késő estig a szabadban tartózkodnak, állandó orvosi felügyelet alatt. Az erdei iskolát kétszáz gyermek számára rendezik be, akik négy- és hathetes turnusokban váltakoznak, úgy, hogy egy év alatt 2400 reászoruló gyermek gyűlhet és üdülhet az erdei iskolában, amellet tanulmányait folytathatja.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

3788—1927. sz.

Körlevél

a kebelbeli egyházak presbiteriumaihoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 41.908—1927. VIII. b. szám alatt Vasvármegye közigazgatási bizottságához intézett rendeletéről szöveges szövegében közlöm a következőket: „... minden politikai községnek kötelessége a községben levő felekezeti iskolákat támogatni s az ehhez szükséges fedezetről költségvetésében gondoskodni. Amely község a felekezeti iskola fenntartását vagy támogatását elvállalta, annak ebből következő, amely pedig eddig nem vállalta, annak saját jól felfogott érdeke által parancsolt kötelessége az iskolát fenntartani, vagy a szükséges mértékben támogatni, mert ha a felekezeti iskola működését — megfelelő támogatás hiánya miatt — megszünteti, a község lesz köteles a tankötelesek beiskolázásáról gondoskodni. Ilyen esethen pedig a község az iskola állításához és fenntartásához államszegélyt nem kaphat. A szükséges támogatás az 50%-os pótdóra való hivatkozással meg nem tagadható, mert értesülesem szerint a belügyminiszter úr indokolt esetekben a pótdó százelekának 70%-ra való felemelését engedélyezni szokta“.

Debrecen, 1927 december 29.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Hirdetésdíjak kimutatása

A 42. számban közöltek folytatása

A 34. számban. Rétközberencsi egyház kántortanítói állás 11 P 92 f.

A 35. számban. Hódmezővásárhelyi fitanítói állás 7 P 47 f. Gacsályi lelkész kaplánt keres 2 P. Biharurrai egyház kántortanítói állás 8 P 96 f. Rétközberencsi egyház kántortanítói állás 11 P 92 f.

A 36. számban. *Bárándi* egyház helyettes-tanítónői állás 5 P 36 f. *Márokpapi* egyház kántortanítói állás 7 P 92 f.

A 37. számban. *Hódmezővásárhelyi* meghosszabbítás 1 P 44 f. *Tiszaadonyi* lelkész káplánt keres 3 P 60. f. *Panyolai* tanítónői állás 15 P 40 f. *Tiszaberceli* egyház helyettes kántortanító 6 P. *Sárospataki* gimnázium 12 P 30 f.

A 38. számban. *Balmazújvárosi* német egyház 7 P 90 f. *Nyíregyházi* egyház segédlelkész 1 P 50 f. *Nagydósbosi* egyház tanítói állás 5 P 14 f. *Nyírbogdányi* lelkész segéd-lelkészt keres 8 P 92 f.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Debreceni Első Takarékpénztár

Alakult:
1846-ban

foglalkozik a bank- és takarékpénztári üzletek összes ágazataival!

Nemzeti Hitelintézet R.-T.

Debreceni fiókja — Kossuth-utca 7. sz.

Telefonsz.

350.

Főintézet:

Budapest, VI., Vilmos császár-út 25.

Bevezetett alap- és tartaléktőke: 2,550.000,000 pengő.

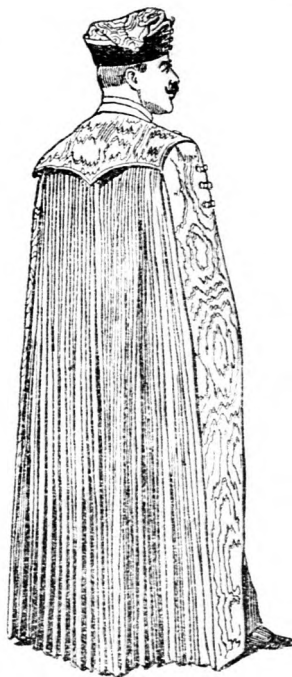
SZÁNTÓ JOZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég

Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Eremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcél szerény ajándék lelkész urak részére **a palást.**

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáinkért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak.

Kérem a nőgyógyászok, presbiteriumok hasonló ajándékrendeléseit.

Igen tisztelt Szántó úr!

Gyülekezetünk által rendelt papi palást és süveg, melyet f. hó 10 én adtuk át nagylelkű Székely István szerető lelkészünknek, es dalatraméltó volt az e ragadtatás, úgy a lelkész úr, mint az érdeklő gyülekezeti tagok gyönyörű költék benne. Telmácsim is gratulációkat, — amely alkalommal üdvözljük Szántó urat és köszönetet mondunk azért, hogy szerető lelkészünk megajándékozta-ára oly szép, izléeses és finom munkával ellátott palástot küldött.

Még egyszer szívből üdvözljük és gratulálunk

Miképeés, 1927. júl. 13.

A presbiterium nevében

Szakács Andor,
el. isk. igazgató.

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JOZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temeéseket vidéken is vállalunk.

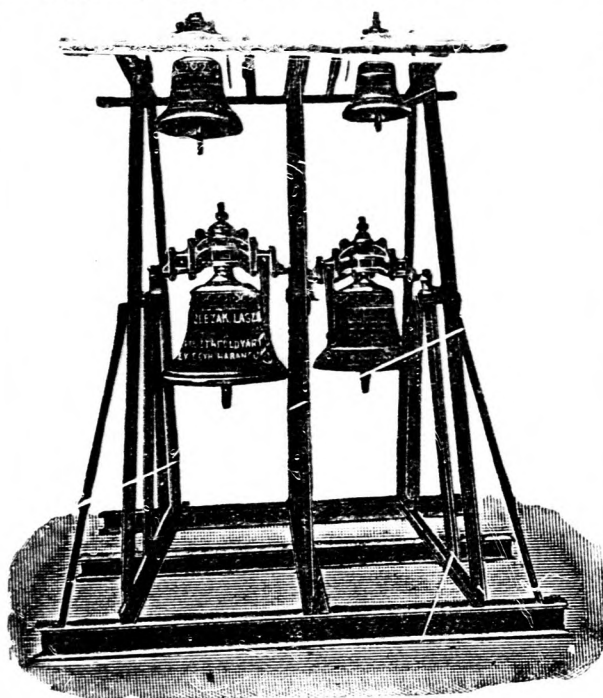
Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1906. évi debreceni iparkiállításon díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ŐP-HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-52

Az 1900. évi párisi világ, 1921 és 1923. évi vasvári kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kisműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és szentesi kiállításokon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismeréssel.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárú
allandó nagy raktára.
Telefon 6.

Legszebb Karácsonyi és Újévi ajándék a ZSOLTÁR.
Rendkívül leszállított árak !!

32° alakú DÍSSZOLTÁROK.

Párnázott díszvászonkötés, dombor préseléssel, aranymetsszel	10.30
Celluloid, esontkötés, fehér, fekete, fekete-márvány, barnamárvány, kékmóret, fekete-barna és színes gyöngyházutánzat, közepesen aranyozott kehellyel, aranymetsszel	8.—
Ugyanaz, kapoccsal	8.60
Celluloid esontkötés, fehér és fekete színben, közepesen aranyozott kehellyel, aranymetsszel	13.60
Ugyanaz, kapoccsal	14.20
Celluloid esontkötés, fehér és fekete színben, festett virágdíszsel, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	12.—
Ugyanaz, kapoccsal	13.—
Legfinomabb párnázott, fekete kígyóbörkötés, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	16.60
Ugyanaz, borkapoccsal	17.20
Legfinomabb párnázott, fekete mintázott, kecskebörkötés, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	16.60
Legfinomabb párnázott, schagrinhörkötés, zöld, barna, bordó, kék és fekete színben, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	13.—
Legfinomabb párnázott, schagrinhörkötés, zöld, barna, bordó, kék és fekete színben, festett virágdíszsel, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	13.40
Legfinomabb valódi fekete kígyóbörkötés, sima táblával, aranymetsszel, hordozható, párnázott bőrtáskával	22.70
Legfinomabb antilopbörkötés, különböző színben, aranymetsszel	12.—
Legfinomabb antilopbörkötés, különböző színben, sima táblával, hordozható párnázott bőrtáskával, aranymetsszel	22.70

16° alakú DÍSSZOLTÁROK.

Díszvászon, kehely préselés-el, vörös metsszel	4.—
Díszvászon párnázott, vörös metsszel	7.—
Legfinomabb valódi párnázott fekete kígyóbörkötés, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	13.40
Legfinomabb valódi párnázott, mintázott kecskebörkötés, fekete, kék és barna színben, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	13.40
Legfinomabb valódi párnázott schagrinhörkötés, különböző színben, festett virágdíszsel, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	14.70
Legfinomabb valódi párnázott, schagrinhörkötés, különböző színben, aranyozott kehellyel, aranymetsszel	13.40
Celluloid esontkötés, különböző színben és különböző mintákban, aranymetsszel	8.—
Ugyanaz, kapoccsal	8.60
Celluloid esontkötés, különböző színben, festett virágdíszsel, aranymetsszel	10.—
Ugyanaz, kapoccsal	10.70

Kaphatók és megrendelhetők a „MÉLIUSZ”
könyv-, zenemű-, papír- és írószerekkereskedésben
Debrecen, Ferenc József-út 26. szám.
Telefon: 2-70.